

BELEIDSPLAN VAN DE STICHTING NOBILIS VOOR 2017/2018

Stichting Nobilis, Zuideinde 26b, 8428 HE Fochteloo

Postadres: Lange Akker 24, 8431 PG Oosterwolde

Tel. 06 38292840

Fiscaalnummer 8161.75.871

Inschrijfnummer Handelsregister KvK 41003933

Samenstelling bestuur conform uittreksel Handelsregister d.d. 12.04.2016

Doelstelling

Het bestuur van de Stichting Nobilis richt zich in het beleids- en werkplan 2017/2018 op het aanscherpen van de uitvoering van de doelstelling. De doelstelling ligt vast in de statuten: **de stichting Nobilis stelt zich ten doel – zonder winstoogmerk – en binnen het gebied van Oost- en Weststellingwerf – op het terrein van regionale, nationale en internationale cultuur projecten te stimuleren die zonder deze steun moeilijk realiseerbaar zijn, en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.**

De nadruk in het handelen van het bestuur ligt op het begrip *moeilijk realiseerbaar*. Het bestuur wenst geen projecten over te nemen van bestaande instellingen of van marktpartijen. Het bestuur keurt projecten en werkzaamheden alleen goed als zij aan het criterium *moeilijk realiseerbaar door anderen* voldoen. Soms kan het zijn dat samenwerking geboden is met een andere partij omdat een project de eigen financiële spankracht te boven gaat of dat een activiteit (bijvoorbeeld een tentoonstelling uit de collectie) in een andere instelling georganiseerd moet worden of wordt. Sinds 1 april 2014 heeft de Stichting de beschikking over een eigen huisvesting met de mogelijkheid bescheiden exposities in eigen huis te houden. Daarnaast zullen in de eigen huisvesting in Fochteloo groepen kunnen worden ontvangen voor lezingen, workshops en cursussen.

Uitvoering doelstelling

In de statuten van 21 februari 1991 is ook vastgelegd op welke wijze de Stichting Nobilis inhoud en uitvoering moet geven aan haar doelstelling:

- a. het zelf uitgeven of doen uitgeven van publicaties op het terrein van de letteren en de beeldende kunst;
- b. het ondersteunen van tentoonstellingen;
- c. het beheer van de collectie grafiek in Nederland van de Bulgaarse kunstenaar Peter Lazarov. Bij punt c. kan vermeld worden dat de collectie zich niet meer beperkt tot het werk van Peter Lazarov, maar dat ook het werk uit de ateliernalatenschappen van Jan Battermann, Toon Wegner, Johannes Mulders, Henk Hester, Ank Spronk-Feenstra, Lou Strik, Joost Schmidt en Fred Koot is toegevoegd. Verder is er veel werk aanwezig van Cees Andriessen, Anneke Kuyper, Jan P.C. van Doorn, Tom Thijsse, Peter Gerrits en Pam G. Rueter.

Vergoedingen aan bestuursleden

Het bestuur kent ook in 2017 en 2018 geen vacatiegeld toe aan zijn bestuursleden en ook geen reiskosten, behalve als bestuursleden in opdracht van het bestuur een reis moeten maken, maar dan tegen 19 eurocent per kilometer of op basis van de vergoeding kosten openbaar vervoer. Kleine onkosten als postzegels, fotocopieerwerk enz. kunnen wel vergoed worden. Met toestemming van de belastingdienst (brief van 11 maart 2014, kenmerk 90114.12879.1.0 van de inspecteur van kantoor Leeuwarden) krijgt bestuurslid de heer Beint Koopstra uit Suameer een vrijwilligersvergoeding voor het beheer van de huisvesting in Fochteloo.

2.

Bij opheffing

Bij opheffing wordt volgens de statuten het batig saldo besteed overeenkomstig het doel van de Stichting artikel 12 lid 6, de kunstcollectie van de Stichting wordt in principe overgedragen aan het Rijksprentenkabinet van het Rijksmuseum Amsterdam.

Voorgeschiedenis

Voordat de specifieke voorgenomen werkzaamheden van 2017/2018 worden vastgelegd geeft het bestuur een korte toelichting op datgene dat in het ruim 25-jarig bestaan van de Stichting in hoofdlijnen is gerealiseerd. Dan wordt het verband tussen a, b en c ook duidelijker.

In de aanvangsjaren van de Stichting is begonnen met de opbouw van de collectie grafiek, met name het werk van Peter Lazarov, die in die tijd als vluchteling-kunstenaar in ons land woonde. De verwerving en deels aankoop van de collectie mondde in 1991 al uit in een reeks tentoonstellingen en in de publicatie van het boek *Het labyrint in zwart en wit. Houtgravures van Peter Lazarov*. Het betrof het werk van Peter Lazarov tot en met 1991.

Daarna heeft de Stichting Nobilis ruim twintig jaar lang werk verworven en aangekocht van de graficus Peter Lazarov, met name de kunstenaarsboeken en grote, vrije prenten. Verder heeft Peter Lazarov alle ontwerpen van prenten geschonken aan de Stichting Nobilis. En tientallen tentoonstellingen zijn er van zijn werk georganiseerd. In 2011 mondde dat uit in een grote, afsluitende overzichts-tentoonstelling in Oldeberkoop (Ooststellingwerf) ter gelegenheid van 40 jaar Open Stal en in een groot overzichtswerk over de periode 1991-2011 onder de titel *De prentkunst van Peter Lazarov*.

Het bestuur heeft zich na de aanvangsjaren (Peter Lazarov heeft sinds 1996 de Nederlandse nationaliteit) toegelegd op de verwerving van een bredere collectie, met name Nederlandse grafiek. Vooral door de verwerving van complete ateliernalatenschappen van bekende grafici is de collectie grafiek de laatste jaren enorm uitgebreid. Het bestuderen en beschrijven van deze uitbreidingen leidt ook tot publicaties, die door de Stichting zelf worden uitgegeven.

Naast de prenten is vooral ook de collectie houtblokken, lithostenen, ets- en koperplaten, waarin prenten gegraveerd worden of waarop getekend wordt, voor Nederlandse begrippen uniek. Deze collectie is, na de collectie in het Kupferstichkabinet in Berlijn en die van de verzamelingen van de Afd. Chalcografie van de Koninklijke Bibliotheek van België te Brussel en die van Museum Plantijn Moretius in Antwerpen, de grootste collectie in Nederland en telt ruim 4000 stuks. Merendeels bevinden de prenten van deze blokken en platen zich ook in de collectie van de Stichting Nobilis. Het bestuur legt zich toe op de bestudering en beschrijving van deze collectie. Het bestuur verzorgt ook bruiklenen uit deze collectie voor tentoonstellingen met een educatieve doelstelling.

Collectiebeleid

Het werk van een bescheiden aantal Nederlandse grafici vormt de spil van de collectie. Het gaat met name om (delen uit) kunstenaarsnalatenschappen, te weten

Jan Battermann (Amsterdam)

Lou Strik (Amsterdam)

Pam G. Rueter (Amsterdam)

Toon Wegner (Orvelte)

Henk Hester (De Wilp)

Johannes Mulders (Oosterstreek)

3.

Ank Spronk-Feenstra (Lochem)

Jan P.C. van Doorn (Nijmegen)

Fred Koot (Eindhoven)

Joost Schmidt (Engwierum)

Tegelijkertijd werd overeengekomen met de Dirk Kerst Koopmans Stichting dat de Stichting Nobilis het beheer gaat voeren over de ateliernalatenschap van D.K. Koopmans.

En er is werk van de nog levende grafici, onder andere

Wim Zwiers (Amsterdam)

Jan van der Meulen (Burgum)

Tom Thijsse (Muiden)

Anneke Kuyper (Amsterdam)

Peter Gerrits (Roden)

Peter Lazarov (Veliko Tarnovo, Bulgarije, voorheen Groningen)

Siemen Dijkstra (Dwingeloo)

Cees Andriessen (Apeldoorn)

Reinder Homan (Bakhuizen)

Antje Veldstra (Groningen)

Grietje Postma (Boelenslaan)

Manuel Kurpershoek (Nijmegen)

Daarnaast richt de Stichting Nobilis zich op het werk van de beeldhouwer en medailleur Guus Hellegers (1937) uit Steggerda. En op dat van de keramisten Hannie Mein (Vinkega) en Peter Hiemstra (Oldeberkoop)

Naast aankopen en schenkingen aan de collectie is het vooral de bedoeling dat het werk in tentoonstellingen aan een breed publiek wordt getoond en dat er nadere studie naar het werk wordt verricht uitmondend in publicaties. Het uitgeven van publicaties is een moeizame zaak. Uitgeverijen in Nederland met kunstboeken in hun fonds, vragen zulke grote subsidie- en sponsorbijdragen dat het bestuur van de Stichting Nobilis daar nooit aan kan voldoen. Er is voor gekozen het uitgeven van publicaties, die bijdragen tot de bekendheid van de collectie, in eigen beheer te verzorgen. Gekozen is voor kleine niet- commerciële oplagen (500-750 stuks). Dat is dus ook de samenhang tussen eerder genoemde punten a, b en c.

Het bestuur besluit zelf over het verstrekken van bruiklenen, kan zelf de collectie bestuderen of laten bestuderen. Het bestuur wil de collectie voorlopig onder handbereik houden. Bovendien wil het bestuur de overdracht t.z.t. graag samen laten vallen met de schenking van het vermogen - na het overlijden van Pieter Jonker - aan het Rijksprentenkabinet en/of andere musea. De Stichting is een rol toebedeeld in het toezicht houden op de overdracht van de collecties aan musea. Er is een strikte afspraak dat doublures in beider collecties of zaken die het Rijksprentenkabinet niet verzamelt door het Rijksprentenkabinet aangeboden worden aan andere musea in Nederland. Mochten die ook geen belang hebben, dan mag het werk ter veiling worden gebracht en de opbrengst toegevoegd aan het fonds op naam, dat dan inmiddels gesticht is. Dat geldt niet voor de collectie blokken en platen, dat zijn unica, en die gaan allemaal naar het Rijksprentenkabinet met de daarbij behorende prenten. Tenslotte de werken op papier van Johannes Mulders, Joost Schmidt, Jan van der Meulen, Lou Strik, Anneke Kuyper, Ank Spronk-Feenstra, Tom Thijsse, Toon Wegner en Henk Hester dienen ook een museale bestemming te vinden of gaan terug naar de schenkers.

In 2017 worden de gesprekken voortgezet over de collectie van grafica Kea Homan en ocwe de etsen van Jan A. Verbruggen.

4.

In 2017 wordt ook verder gewerkt aan de overdracht van de ateliernalatenschap van Joost Schmidt.

Huisvesting van de collectie

Per 1 oktober 2010 beschikte de Stichting Nobilis voor haar collectie over een grote bedrijfsruimte bij Drukkerij Van der Meer, 't Oost 13a, Oosterwolde. Per 4 januari 2011 werd het bedrijf plotseling overgenomen door Drukkerij Hoekstra Emmeloord, die het bedrijf uiteindelijk ontmanteld en overgebracht heeft naar Emmeloord en deels naar Drukkerij Banda Heerenveen. De Stichting had een opzegtermijn van drie maanden. In januari 2012 werd de huur opgezegd. In 2013 was de collectie deels ondergebracht ten huize van de secretaris, Lange Akker 24, Oosterwolde en deels in het pand Bakkeveensterweg 1, Waskemeer. In januari 2013 werd het overleg met de gemeente Ooststellingwerf geopend over de aankoop/huur van de voormalige basisschool in Fochteloo. Een jaar later werden de besprekingen afgerond en dat leidde tot de verhuizing van de Stichting naar Fochteloo per 1 april 2014. In 2016 werden nog aanpassingen gepleegd en voor het grootste deel door de gemeente Ooststellingwerf betaald. Daarna vond de definitieve aankoop van het pand Zuideinde 26b Fochteloo plaats en werden de koopsom en kosten koper aan de gemeente Ooststellingwerf voldaan. In 2016 besloot de gemeente ook een belangrijke bijdrage te leveren in de automatisering van het centrum ten gunste van de collectie-registratie. Ook kwam er geld van de gemeente voor presentatiemiddelen en een intensief expositieprogramma, waardoor het centrum nog meer op de kaart gezet kan worden.

Dagelijks beheer van het centrum

Secretaris-penningmeester Pieter Jonker houdt zich bezig met de werkzaamheden voortvloeiend uit zijn bestuursfunctie, maar doet ook onderzoek naar de collecties van de stichting, werkt aan het beschrijven van die collecties van de Stichting Nobilis, doet onderzoek en publiceert erover. Tevens is hij uitgever van alle publicaties van de Stichting. Hij verricht de werkzaamheden op vrijwillige basis. Kunsthistoricus en bibliothecaris drs. Aart de Goojer uit Smilde is sinds 1 december 2016 als vrijwilliger verbonden aan het centrum voor prentkunst. Hij is op de donderdagmiddag werkzaam. Bestuurslid Beint Koopstra is belast met het vrijwillig technisch beheer van het centrum in Fochteloo en hij is verantwoordelijk voor de inrichting van tentoonstellingen en ook voor collectiebeheer. Bovengenoemde drie vrijwilligers coördineren de werkzaamheden in het centrum. Het centrum is opengesteld voor publiek op donderdag- tot en met zaterdagmiddag van 13.30-16.30 uur. Groepen kunnen zich ten allen tijde aanmelden. De afgelopen jaren werd er meer gebruik gemaakt van de mogelijkheid om groepen te ontvangen.

Beleidsplan uitwerken in werkplan

Tot op heden viel het tweejaarlijks beleidsplan samen met een tweejaarlijks werkplan. Het bestuur besluit tot een herstructurering. Het beleidsplan moet compacter en de beleidsvoornemens op hoofdlijnen weergeven. Het beleidsplan dient uitgewerkt te worden in een jaarlijks werkplan, dat door het bestuur wordt vastgesteld na overleg met het vrijwilligerscorps. Het beleidsplan dient te voldoen aan de voorschriften die voor culturele ANBI-instellingen gelden. Het bestuur is voornemens om naast de vastgestelde werkplannen ook voortgangsverslagen te maken om te kijken of de plannen ook geconcretiseerd zijn. En als dat niet het geval is, moet duidelijk worden waarom niet. Verder heeft het bestuur in 2015 het Nobilis-codicil vastgesteld, een beleidsstuk waarin alle afspraken zijn vastgelegd die nagekomen moeten worden als de Stichting Nobilis haar werkzaamheden beëindigt.

5.

Concrete voornemens in 2017

Het organiseren van een zevental tentoonstellingen:

Tom Thijsse, kleuren houtsneden en lino's

Hans Blanken. Etsen

Toon Wegner (1926-2010). Een gedreven kunstenaar

Zeefdrukken van Peter O. Gerrits

Overzichtstentoonstelling van Cees Andriessen

Tentoonstelling met werken van Hielkje Westerhof

In de kerk van Ter Idzard zal in de zomer van 2017 een tentoonstelling in het kader van Tsjerkepaed georganiseerd worden met werken uit de Nobilis Collectie

In dezelfde periode ook een tentoonstelling in de kerk van Noordwolde met werken van Johannes Mulders uit de Nobilis Collectie

Het uitgeven van een drietal publicaties:

Nobilis Cahier 9: Hans Blanken. Etsen

Nobilis Cahier 10: Wim Zwiers 95

Concrete voornemens in 2018

Het organiseren van vier tentoonstellingen:

Kea Homan, Assen meerkleuren houtsneden

Het Fochteloërveen: natuur en cultuur. Tien prentkunstenaars werken aan een bijzonder project.

(een tentoonstelling met publicatie, die eerst langere tijd in Fochteloo te zien is, maar die ook gaat rondreizen)

Wijke van der Bij, Grou, meerkleuren houtsneden

Antje Veldstra, Groningen, houtdrukken

Collectieregistratie

Nu de ict-infrastructuur aanzienlijk is verbeterd in het centrum kan er in 2017 en 2018 volop gewerkt worden aan de collectieregistratie.

Toekomstvisie

Om meer tijd te krijgen voor het collectiebeheer zal het aantal tentoonstellingen in de jaren na 2018 beperkt worden tot twee per jaar. Wel zal er altijd een dwarsdoorsnee getoond worden uit de collecties, waardoor het voor groepen ook aantrekkelijk blijft om een bezoek te brengen aan het centrum.

Het uitgeven van publicaties is alleen nog mogelijk als het geld daarvoor nodig door derden wordt opgebracht. De Stichting zal geen uitgeversrisico meer dragen.

Het bestuur is voornemens om een meerjarenbeleidsplan te ontwikkelen om te kijken waar de Stichting over vijf jaar zou willen staan.